EUROOPA KOHTU OTSUS (teine koda)

9. detsember 2004*

Kohtuasjas C-79/03,

mille esemeks on EÜ artikli 226 alusel 21. veebruaril 2003 aastal esitatud liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi,

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindaja: G. Valero Jordana, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

hageja,

versus

Hispaania Kuningriik, esindaja: N. Díaz Abad, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

kostja,

* Kohtumenetluse keel: hispaania.

EUROOPA KOHUS (teine koda),

koosseisus: koja esimees C. W. A. Timmermans, kohtunikud C. Gulmann (ettekandja), J. Makarczyk, P. Kūris ja J. Klučka,

kohtujurist: L. A. Geelhoed,
kohtusekretär: R. Grass,

arvestades kirjalikku menetlust,

olles 9. septembri 2004. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Euroopa Ühenduste Komisjon palub oma hagiavalduses Euroopa Kohtul tuvastada, et kuna Hispaania Kuningriik lubas Valencia (Hispaania) autonoomses piirkonnas jahipidamist linnuliimi kasutava vahendiga, mida tuntakse nime all *parany*, on ta rikkunud nõukogu 2. aprilli 1979. aasta direktiivi 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (EÜT L 103, lk 1; ELT eriväljaanne 15/01, lk 98; edaspidi „direktiiv") artikli 8 lõikest 1 ja artikli 9 lõikest 1 tulenevaid kohustusi.

2 *Parany* on lindude püüdmiseks mõeldud vahend. See koosneb puule paigaldatud linnuliimist, millele jahitavad linnud meelitatakse söödaga. Liimiga kokkupuutumisel kaotab lind tavaliselt võime lennata ja jahimees võib ta kinni püüda ning tappa.

Ühenduse õigus

3 Nimetatud direktiivi artikli 8 lõige 1 sätestab, et „[...] jahtida, püüda või tappa lubatud lindude suhtes keelustavad liikmesriigid kõik massilist või mittevalikulist püüdmist või tapmist võimaldavad või liigi paigutist kadumist põhjustada võivad vahendid, seadised või viisid ning esmajoones IV lisa punktis a loetletud vahendite, seadiste või viiside kasutamise."

4 Nimetatud direktiivi IV lisa punktis a mainitakse muuhulgas liimi.

5 Direktiivi artikli 9 lõige 1 annab võimaluse teha erandeid artiklite 5, 6, 7 ja 8 sätetest teiste rahuldavate lahenduste puudumisel punktides a–c sätestatud põhjustel. Muuhulgas on selline erand võimalik „vältimaks tõsist kahju viljasaagile [...]" [punkt a, kolmas taane] või „lubamaks range järelevalve tingimustes ja valikuliselt teatavate lindude vähesel arvul püüdmist, pidamist või muud mõistlikku kasutamist" [punkt c].

Siseriiklik õigus

6 Valencia valitsuse poolt 12. septembril 2000 vastu võetud dekreet 135/2000 kehtestas erilubade andmise korra *parany*-vahendiga rästaste jahiks Valencia autonoomses piirkonnas (edaspidi „dekreet 135/2000"). Nimetatud dekreet sätestab:

— tingimused, mida *parany* puhul tuleb täita, on muuhulgas liimitud okste kaugus ja kasutatava linnuliimi omadused;

— lindude liigid, mille püüdmist lubatakse: laulurästas (*turdus philomelos*), vainurästas (*turdus iliacus*), hallrästas *(turdus pilaris)* ja hoburästas *(turdus viscivorus)*;

— jahihooajad ja ajad päevast, millal jahipidamine on lubatud;

— maksimaalne arv, mida võib vahendiga püüda.

7 Nimetatud dekreet on tühistatud Valencia autonoomse piirkonna Tribunal Superior de Justicia (Hispaania) 26. septembri 2002. aasta kohtuotsusega. Selle kohtuotsuse peale on Valencia autonoomse piirkonna valitsus esitanud kassatsioonkaebuse Tribunal Supremo'le.

Kohtueelne menetlus

8 Kuna komisjon on saanud Valencia autonoomses piirkonnas *parany*-jahipidamise kohta kaebusi, lisas ta selle küsimuse 12. ja 13. novembril 1998 Madridis toimunud keskkonnaalase nõupidamise päevakorda. Sellel nõupidamisel tunnistasid Hispaania ametiasutused, et nad olid lubanud sellist jahipidamist direktiivi artikli 9 lõike 1 punktis a ettenähtud erandite alusel sel põhjusel, et puuduvad teised rahuldavad lahendused viljasaagile kahju ärahoidmiseks.

9 Komisjon leidis, et kuna Hispaania Kuningriik on lubanud *parany*-vahendiga jahipidamist Valencia autonoomses piirkonnas ja jätnud põhjendamata selle, et ei ole olemas muud rahuldavat lahendust selles piirkonnas tehtud erandite osas, on Hispaania Kuningriik rikkunud direktiivi artikli 9 lõikest 1 ja artikli 8 lõikest 1 tulenevaid kohustusi, ja saatis talle 25. oktoobril 2000 hoiatuskirja.

10 Hispaania valitsus vastas komisjonile 20. detsembri 2000. aasta kirjaga, milles märkis, et muu hulgas seadusega 40/97, millega võetakse Hispaania õigusesse üle direktiivi artikli 9 lõike 1 punkt c, üritas Valencia autonoomse piirkonna valitsus anda *parany*-vahendiga rästastele peetavale jahile sobiva õigusliku raamistiku, et tagada jahipidamisel piirava, valikulise ja sobiva järelevalve põhimõtte järgimine. Lõpuks võttis selle piirkonna valitsus vastu dekreedi 135/2000.

11 2001. aasta mais täpsustasid Hispaania ametiasutused komisjoni liikmetega peetud nõupidamisel, et linnuliimiga peetav jaht on Valencia piirkonnas kinnistunud ja selle

keelamisega riskitaks sotsiaalse rahulolematusega. Nimetatud ametiasutuste arvates puudusid viljasaagile tekkiva kahju ärahoidmiseks muud viisid.

12 26. juulil 2001 saatis komisjon põhjendatud arvamuse, mis sisuliselt kordas hoiatuskirjas sisalduvaid etteheiteid ja kehtestas Hispaania Kuningriigile kahekuulise tähtaja direktiivist tulenevate kohustuste täitmiseks vajalike meetmete vastuvõtmiseks.

13 Hispaania valitsus kordas ja täiendas oma 28. septembri 2001. aasta vastuses varem viidatud argumente, tuginedes harjumusele pidada vaidlusalust jahti.

14 Kuna Hispaania Kuningriik rikkus jätkuvalt direktiivi, otsustas komisjon esitada käesoleva hagi.

Hagi

15 Komisjon väidab, et rästastele mittevalikulist jahipidamist *parany*-vahendiga ei või põhjendada direktiivi artikli 9 lõike 1 punktis a sätestatud viljasaagile tõsise kahju ärahoidmisega ega teatavate lindude vähesel arvul püüdmisega sama sätte punkti c alusel.

Parany-vahendiga peetava jahi mittevalikuline olemus

Poolte argumendid

16 Komisjon väidab, et vaatamata Hispaania ametiasutuste poolt võetud meetmetele, mis puudutab muuhulgas *parany* ulatust, liimi paigaldamist, sööda kasutamist ja *parany* omanike kohustust puhastada ja vabastada teised kinnipüütud linnud peale rästaste, on liimiga peetav jaht mittevalikuline püüdmismeetod, mis on direktiivi artikliga 8 keelatud. Tegelikult ei ole selle meetme mõjuks nende linnuliikide püüdmise ärahoidmine, keda erandkord ei puuduta.

17 Hispaania valitsus väidab, et vastavalt dekreedi 135/2000 põhjendustele on linnuliim oma olemuselt mittevalikuline, kuid kasutades seda õigesti kooskõlas dekreedis sätestatud piirangutega, muutub see täiesti valikuliseks püüdmismeetodiks või -viisiks. Linnuliimiga jahipidamisel teist liiki lindude saagiks sattumine oleks täiesti juhuslik. Dekreediga 135/2000 jahimeestele kehtestatud kohustus puhastada iga juhuslikult püütud lind ja ta vabastada, tagab *parany*-jahipidamise valikulise olemuse.

Euroopa Kohtu hinnang

18 Seoses lindude jahi, püüdmise või tapmisega tuleb meenutada, et direktiivi artikli 8 lõike 1 alusel jahtida, püüda või tappa lubatud lindude suhtes keelustavad liikmesriigid kõik massilist või mittevalikulist püüdmist või tapmist võimaldavad või liigi paigutist kadumist põhjustada võivad vahendid, seadised või viisid ning esmajoones IV lisa punktis a loetletud vahendite, seadiste või viiside kasutamise, mis hõlmab liimi.

19 On kindel, et rästaste jaht linnuliimiga selliselt, nagu seda korraldatakse Valencia autonoomses piirkonnas, ei võimalda ära hoida peale rästaste muude lindude püüdmist. Sellega seoses ilmneb Hispaania ornitoloogide seltsi kolmandast aruandest rästaste püüdmise kohta *parany*-vahendiga Valencia autonoomses piirkonnas (edaspidi „SEO/BirdLife aruanne"), mis esitati 2001. aastal kohtuvaidluse käigus Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad Valenciana'le ja mille komisjon lisas käesoleva asja toimikusse, et sel meetodil püütud lindude hulgas on rästaste ja teiste linnuliikide suhe 1,24 : 4. Muu hulgas puuduvad Euroopa Kohtu toimikus vastupidised tõendid.

20 Sellest järeldub, et *parany* jaht põhineb mittevalikulisel meetodil. Asjaolu, et kui liimiga püütakse muid linde peale dekreediga 135/2000 sätestatud lindude, on jahimehed kohustatud nad puhastama ja vabastama, ei muuda küsitavaks selle püüdmismeetodi mittevalikulist olemust.

21 Eespool nimetatud kaalutlusi arvestades tuleb sedastada, et *parany* jaht on vastuolus direktiivi artikli 8 lõikega 1.

Viljasaagile tõsise kahju ärahoidmine direktiivi artikli 9 lõike 1 punkti a alusel, et õigustada parany*-vahendiga jahipidamist*

Poolte argumendid

22 Komisjoni arvates puuduvad käesoleval juhul tingimused, mis võivad õigustada direktiivi artikli 9 lõike 1 punkti a alusel erandit selle direktiivi artikli 8 lõike 1 alusel

sätestatud keelust liimiga lindude püüdmiseks. Esiteks on viinamarja- ja oliiviistandustele väidetava tõsise kahju ärahoidmiseks olemas muid rahuldavaid lahendusi. Hispaania teistes autonoomsetes piirkondades kasutatakse jahipidamisel edukalt püsse või linnupeletusvahendeid. Teiseks vaidlustab komisjon Hispaania valitsuse poolt osundatud kahju väidetava suuruse. Nii dekreediga 135/2000 hõlmatud asjaomaste rästaste arv kui ka nende lindude poolt söödava taimse toidu kogus päevas on ülehinnatud. Kolmandaks arvab komisjon, et *parany* kasutamiseks välja antud lubade geograafiline jaotus ei ole kooskõlas oliivi- ning viinamarjaistanduste geograafilise jaotusega.

23 Hispaania valitsus väidab, et komisjoni poolt märgitud alternatiivsed lahendused viljasaagile kahju ärahoidmiseks ei ole piisavad. Mis puutub linnupeletusvahenditesse, siis nende hind oleks liialt kõrge, arvestades tekkida võivat kahju, ja nende kasutamisel on tulekahjuoht. Püsside kasutamine toob kaasa jahilubade arvu suurenemise ja jahihooaja pikenemise. See mõjutaks jahilindude tasakaalu asjaomasel territooriumil, eriti kuna Valencia jahimeeste käitumine ei ole võrreldav teiste autonoomsete piirkondade jahimeeste käitumisega. Hispaania valitsus väidab viinamarja- ja oliivistandustele tekkiva kahju suuruse kohta, et need väited on täpsed ja et komisjon ei ole oma hinnangus arvestanud kõiki asjakohaseid üksikasju.

Euroopa Kohtu hinnang

24 Tuleb meenutada, et direktiivi artiklis 8 sätestatud erandit võib lubada direktiivi artikli 9 lõike 1 sätete alusel, kui ei ole olemas teist rahuldavat lahendust artikli 9

lõike 1 punktides a–c ammendavalt loetletud põhjustel (vt eelkõige 8. juuli 1987. aasta otsus kohtuasjas 262/85: komisjon *v.* Itaalia, EKL 1987, lk 3073, punkt 7), sealhulgas viljasaagile tõsise kahju ärahoidmiseks.

25 Sellega seoses tuleb märkida, et Hispaania muudes piirkondades, nagu Castilla-La Mancha ja eriti Andaluusia, või kohtades, kus haritakse suures ulatuses oliivi- ja viinamarjaistandusi, või kus rästaste populatsioon on samuti oluline, on linnuliimiga jahipidamine keelatud. Seal võib rästastele jahti pidada püssidega, mis on valikuline tapmismeetod. Pole ilmne, et nimetatud oliivi- ja viinamarjaistandustes tekiks oluliselt suurem kahju kui Valencia autonoomse piirkonna samades istandikes.

26 Hispaania valitsuse argumenti, mille kohaselt rästaste *parany*-vahendiga jahi asendamine jahiga, mille puhul kasutatakse püsse, toob kaasa püsside arvu ja jahipäevade arvu suurendamise, mis omakorda põhjustab teiste metslindude häirimist selliselt, et nende populatsioon väheneb, ei toeta käesoleva menetluse toimikus miski. Selles osas tuleb rõhutada, et Hispaania valitsuse enda ülestunnistuse kohaselt lääne-kivikana, liik, millele võib jahti pidada direktiivi artikli 7 ja II lisa I osa tähenduses, ja rästaid jahitakse Valencia autonoomses piirkonnas samaaegselt ja ilma probleemideta. See asjaolu ei kinnita aga kuidagi väiteid Valencia jahimeeste eripärasest käitumisest, kui puudub asjakohane vastupidine teave.

27 Lisaks tuleneb dekreedi 135/2000 preambulist, et muude selliste lahenduste puudumine, mis on rahuldavamad kui rästastele *parany*-vahendiga jahi pidamine, tuleneb asjaolust, et viimane on pigem Valencia autonoomses piirkonnas tugevalt kinnistunud traditsioon kui viljasaagile tõsise kahju ärahoidmise vahend.

28 Muuhulgas ei vaidlustata seda, et 80% Valencia autonoomses piirkonnas paigaldatud *parany*-vahenditest asuvad Castellón'i provintsis, mille alast 69,5% on ilma oliivi- või viinamarjaistandusteta. Seega ei näi neile viljasaakidele tõsise kahju ärahoidmisega seotud õigustus olevat sellise olukorraga kooskõlas.

29 Sellises olukorras ei saa pidada põhjendatuks, et viljasaagile tõsise kahju ärahoidmiseks puudub peale *parany*-vahendiga jahipidamisele muu rahuldav lahendus, ega seda, et seda liiki jahti peetakse sel eesmärgil.

30 Sellest tulenevalt ei ole *parany*-vahendiga jahipidamine õigustatud direktiivi artikli 9 lõike 1 punkti a alusel.

31 Komisjoni hagi tuleb selles osas rahuldada.

Valikuliselt teatavate lindude vähesel arvul püüdmine vastavalt direktiivi artikli 9 lõike 1 punktile c, et õigustada parany-*vahendiga jahipidamist*

Poolte argumendid

32 Komisjoni arvates ei vasta vaidlusalune jahipidamine tingimusele, et püüdmine on valikuline, ega tingimusele, et see on seotud vähese arvu lindudega direktiivi artikli 9 lõike 1 punkti c tähenduses.

33 Hispaania valitsus väidab, et dekreedis 135/2000 sisalduv liimiga jahipidamine on valikuline meetod. Lisaks, arvestades rästaste arvu, keda võidakse jahtida, ja Valencia autonoomses piirkonnas esindatud rästaste koguarvu suhet, tuleb pidada nimetatud jahipidamist teatavate lindude vähesel arvul mõistlikuks kasutamiseks.

Euroopa Kohtu hinnang

34 On oluline meenutada, et selleks, et liikmesriigis kehtestatav erand lindude püüdmiseks kasutatava liimi keelust oleks kooskõlas direktiivi artikli 9 lõike 1 punktiga c, peab seda igal juhul kohaldama valikuliselt ja lindude püüdmine peab toimuma vähesel arvul (vt selle kohta 27. aprilli 1988. aasta otsus kohtuasjas 252/85: komisjon *v.* Prantsusmaa, EKL 1988, lk 2243, punkt 28).

35 Käesolevas asjas tuleb üldiselt kontrollida, kas viimane tingimus on käesoleval juhul tegelikult täidetud.

36 Selles osas märgib „[komisjoni] teine aruanne direktiivi 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta rakendamisest" (KOM(93) 572 (lõplik), 24. november 1993), et vastavalt ORNIS-komitee selgitustele tuleb „väheseks arvuks" pidada kõiki püüdmismäärasid, mis on alla 1% asjaomase populatsiooni aastasest kogusuremusest (keskmine väärtus) selliste liikide puhul, millele ei või jahti pidada, ja 1% liigist, millele võib jahti pidada, ja „asjaomase populatsiooni" all tuleb mõista rändlindude liikide osas nende piirkondade populatsiooni, kus on suuremal arvul linde, kes

liiguvad selle piirkonna kaudu, mille suhtes kohaldatakse asjaomast erandit selle kohaldamisaja jooksul. ORNIS-komitee on teaduse ja tehnika arenguga kohandamise komitee, mis on asutatud vastavalt direktiivi artiklile 16. Komitee koosneb liikmesriikide esindajatest ja selle eesistuja on komisjoni esindaja.

37 SEO/BirdLife'i aruandes sedastatakse, et läänepalearktilises levilas esinevate lindude loodusloo kõige ammendavamas esituses (The BIRDS of Western Paleartic: Cramp 1988, Snow and Perrins 1988) märgitakse, et laulurästa aastane suremusaste võib varieeruda 40–54%, samal ajal kui vainurästa aastane suremusaste on 57–58%.

38 On kindlaks tehtud, et nende piirkondade rästaste populatsioon, kus on suuremal määral rändlinde, hõlmab umbes 16 miljonit laulurästast ja 5,9 miljonit vainurästast. Laulurästaste puhul ei ületa püüdmismäär, mis on 1% asjaomase piirkonna aastasest kogusuremusest, 86 400 lindu ja vainurästaste puhul 34 200 lindu.

39 On samuti kindel, et 2001. aastal hõlmasid Valencia autonoomses piirkonnas pädevate ametiasutuste välja antud load *parany*-vahendiga jahipidamiseks kuni 429 600 lindu.

40 Sellest ilmneb, et olgu püütud laulurästaste ja vainurästaste suhe milline tahes, nende rästaste arv, kellele lubatakse jahti pidada *parany*-vahendiga, ületab suures ulatuses vähese arvu künnise, millega ORNIS-komitee on nõustunud ja millele komisjon tugineb.

41 Kuigi on tõsi, et ORNIS-komitee poolt määratletud vähese arvu kriteerium ei ole asjaomastele liikmesriikidele õiguslikult siduv, siis käesoleval juhul saab Euroopa Kohus komitee arvamuste teadusliku väärtuse tunnustamise tõttu ja muude vastupidiste teaduslike tõendite puudumisel kohaldada seda viitena, et hinnata, kas kostjaks oleva liikmesriigi poolt direktiivi artikli 9 lõike 1 punkti c alusel antud erand vastab tingimusele, et asjaomaste lindude püüdmine peaks toimuma vähesel arvul (vt selle kohta 19. mai 1998. aasta otsus kohtuasjas C-3/96: komisjon *v.* Madalmaad, EKL 1998, lk I-3031, punktid 69 ja 70).

42 Ülaltoodust ja eriti käesoleva kohtuotsuse punktist 40 järeldub, et jahipidamine *parany*-vahendiga, nagu see toimub Valencia autonoomses piirkonnas, ei ole selle tingimusega kooskõlas.

43 Seega tuleb komisjoni etteheitega, mille kohaselt jahipidamine *parany*-vahendiga ei vasta direktiivi artikli 9 lõike 1 punkti c nõuetele, samuti nõustuda.

44 Ilma, et oleks vajadust uurida muid käesoleva etteheite toetuseks esitatud argumente, tuleb sedastada, et kuna Hispaania Kuningriik lubas Valencia autonoomses piirkonnas jahipidamist linnuliimi kasutava vahendiga, mida tuntakse nime all *parany*, on ta rikkunud direktiivi artikli 8 lõikest 1 ja artikli 9 lõikest 1 tulenevaid kohustusi.

Kohtukulud

45 Kodukorra artikli 69 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna komisjon on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja Hispaania Kuningriik on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud jätta tema kanda.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (teine koda) otsustab:

1. **Kuna Hispaania Kuningriik lubas Valencia autonoomses piirkonnas jahipidamist linnuliimi kasutava vahendiga, mida tuntakse nime all *parany*, on ta rikkunud nõukogu 2. aprilli 1979. aasta direktiivi 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta artikli 8 lõikest 1 ja artikli 9 lõikest 1 tulenevaid kohustusi.**

2. **Mõista kohtukulud välja Hispaania Kuningriigilt.**

Allkirjad